

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyně Mgr. Lucií Trejbalovou ve věci

žalobce: X
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Michalem Vogelem
sídlem Sokolovské náměstí 312/1, Liberec

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 12. 2023, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 14. 8. 2023, č. j. X přiznala žalobci ode dne 23. 1. 2023 starobní důchod ve výši 24 425 Kč měsíčně. Od červnové splátky v roce 2023 se důchod zvyšuje na 25 294 Kč měsíčně (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Proti tomuto

rozhodnutí podal žalobce námitky (označené jako odvolání) a požádal o přepočítání. Žalovaná v napadeném rozhodnutí započítala také náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti v době od 1. 1. 1991 do 31. 12. 1995, která v prvostupňovém rozhodnutí započtena nebyla. Za tímto účelem vyhotovila nový osobní list důchodového pojištění, který je nedílnou součástí napadeného rozhodnutí. Žalovaná dále zhodnotila dobu učení od 1. 9. 1973 do 30. 6. 1976 a dobu studia od 1. 9. 1976 do 31. 8. 1979.

2. Žalovaná konstatovala, že žalobce dosáhl důchodového věku 63 let a 11 měsíců dne 23. 11. 2021 a že získal pro nárok na starobní důchod celkem 14 102 dnů pojištění. Výše starobního důchodu se skládá ze základní a procentní výměry, která činí 57 % výpočtového základu. Žalovaná dále provedla přepočet osobního vyměřovacího základu (OVZ), a to jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů (RVZ) za rozhodné období a počtu kalendářních dnů (PKD) v tomto období snížených o vyloučené doby (VD). Takto vypočtený OVZ vychází na 36 518 Kč.

$$OVZ = 30,4167 * \frac{15\,536\,680}{13\,514 - 573}$$

3. Dále žalovaná vypočetla zachovaný osobní vyměřovací základ (ZOVZ) podle § 19 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“), a to jako podíl, v jehož čitateli je součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, tedy za rok 2021, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto základu, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za poslední kalendářní rok rozhodného období, z něhož je zjištěn předchozí důchod. Žalobce totiž od 2. 10. 1990 pobíral invalidní důchod. Všeobecný vyměřovací základ za rok předcházející roku přiznání důchodu, tj. 1989, činil 3 170 Kč. Takto vypočtený ZOVZ vychází na 78 396 Kč.

$$ZOVZ = 6\,163 * \frac{38\,924 * 1,0530}{3\,170}$$

4. Poté žalovaná určila výpočtový základ (VZ) podle § 15 odst. 2 ZDP, a to se započtením první redukční hranice ve výši 17 743 a dále 26 % z částky nad první redukční hranici. Redukční hranice určuje § 2 nařízení vlády č. 290/2022 Sb. Takto vypočtený VZ vychází na 33 513 Kč.

$$VZ = 17\,743 + [(78\,396 - 17\,743) * 0,26]$$

5. Procentní výměra starobního důchodu činí 51 % výpočtového základu, tedy 17 092 Kč a zvyšuje se podle § 76a věty první ZDP až na částku 66 890 Kč. Podle § 76a věty druhé však nesmí procentní výměra přesáhnout nejvyšší výměru, kterou žalovaná vypočetla na 20 385 Kč. Základní výměra podle § 33 odst. 1 ZDP ve spojení s § 3 nařízení vlády č. 290/2022 Sb. činí pro rok 4 040 Kč. Starobní důchod žalobce tak činí 24 425 Kč měsíčně. Podle § 67ca ZDP se od červnové splátky důchod zvyšuje o 2,3 %, tj. o 869 Kč. Od červnové splátky tedy žalobci náleží starobní důchod ve výši 25 294 Kč měsíčně. Žalovaná tak dospěla k totožnému závěru jako v prvostupňovém rozhodnutí, které potvrdila a námitky žalobce zamítla.

II. Žaloba

6. Žalobce napadl rozhodnutí žalované včasnou žalobou, v níž namítl, že obě správní rozhodnutí jsou nesprávná a vychází z nesprávného skutkového stavu, jsou nesrozumitelná, a tedy nepřezkoumatelná. Žalobce uvedl, že dne 17. 8. 1984 měl pracovní úraz v uranovém dole ve Stráži pod Ralskem, v souvislosti s čímž byl uznán invalidním ve 3. stupni a pobíral invalidní důchod. Každý rok mu také byla zvyšována náhrada za ztrátu na výdělků. Žalobce dále namítl,

že z prvostupňového rozhodnutí není zřejmé z čeho přesně žalovaná vycházela a jakým způsobem

dospěla ke svým závěrům. Není zřejmé, jak žalovaná dospěla k částce procentní výměry 14 076 Kč v případě prvostupňového rozhodnutí. Toto rozhodnutí je tedy nepřezkoumatelné.

7. Žalovaná v napadeném rozhodnutí vypočítala výši procentní výměry na 57 %. Prvostupňové rozhodnutí však uvádí 42 % a přesto obě rozhodnutí dospěla k totožné výši důchodu. To podle žalobce není možné. Žalobci dále není zřejmé, jak žalovaná dospěla k hodnotám RVZ, PKD a VD při výpočtu OVZ. Taktéž v této části spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Žalobci nebylo zřejmé, zda žalovaná ve svém výpočtu vycházela jak z toho, že žalobce pobíral plný invalidní důchod, ale také z toho, že pobíral náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti. Z osobního listu důchodového pojištění vyplynulo pouze to, že žalovaná počítala s náhradou za ztrátu na výdělků, ale skutečnost, že mu byl vyplácen vyšší invalidní důchod již do úvahy nevzala. V tomto žalobce shledává nesprávnost napadeného rozhodnutí a výpočtu.
8. Při výpočtu podle § 19 ZDP u osob s invalidním důchodem se žalovaná dopustila chyby, neboť uvedla, že žalobce pobíral pouze částečný invalidní důchod. Žalovaná vycházela z PMV 6 163 Kč, tak jak bylo zjištěno v rozhodnutí z 2. 10. 1990 a dospěla k výsledku 78 396 Kč, a to pomocí čísel 6 163, 38 294, 1,0530 a 3 170. Zde bohužel opět není uvedeno, jakým způsobem dospěla k závěru, že vyměřovací základ žalobce je 38 294 Kč. I v této části má rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Jestliže žalobce použil kalkulačky, které jsou veřejně přístupné, tak v případě stejných údajů, tedy PVM 6 163 Kč, přiznání důchodu v roce 1990, počet let pojištění 38, vychází OZV na částku 85 478 Kč. Výpočtový základ po redukcích by tak měl činit 35 354 Kč [$VZ = 17743 + (85478 - 17743) \cdot 0,26$]. Procentní výměra poté podle žalobce činí 18 030 Kč a následně se zvyšuje. Starobní důchod před zvýšením tak měl činit 25 229 Kč. Žalobce navrhl provést jako důkazy obě správní rozhodnutí a dále přílohu k žádosti o důchod, potvrzení, osobní list důchodového pojištění, rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu, dorovnání do průměrné mzdy, dohodu o rozvázání pracovního poměru a oznámení o zvyšování invalidního důchodu.
9. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí, jakož i prvostupňové rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

10. Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla žalobu zamítnout. Uvedla, že výše procentní výměry není shodná v obou rozhodnutích, neboť v prvostupňovém i napadeném rozhodnutí vyšla jiná částka. Výše důchodu je však „zastropována“ podle § 76a věty poslední ZDP. Tudíž žalobci nebylo možné přiznat vyšší důchod než 20 385 Kč, pokud jde o část určenou procentní výměrou. Částka 15 536 680 je součtem ročních výdělků žalobce (vyměřovacích základů), které plynou z osobního listu důchodového pojištění. Tyto jednotlivé částky jsou vynásobeny koeficientem nárůstu a následně sečteny. Dále popsala také postup podle § 19 ZDP, jak je uveden shora, a v podrobnostech odkázala na napadené rozhodnutí a osobní list důchodového pojištění žalobce.

IV. Posouzení věci krajským soudem

11. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 a odst. 2 s. ř. s., a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

12. Krajský soud se nejprve zabýval nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. Přezkoumatelnost správního rozhodnutí je základní podmínkou jeho věcného přezkumu. Podle ustálené judikatury jsou nepřezkoumatelná taková rozhodnutí, z nichž není zřejmé, jakými úvahami se soud při hodnocení skutkových a právních otázek řídil [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52; rozsudky NSS dostupné na www.nssoud.cz]. Nepřezkoumatelný je také rozsudek, ve kterém soud opřel své rozhodnutí o skutečnosti v řízení nezjišťované či zjištěné v rozporu se zákonem (rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů je i takový rozsudek, jehož odůvodnění si vnitřně odporuje (rozsudek NSS ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76). Tyto závěry jsou přiměřeně aplikovatelné též ve vztahu k nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost má místo v případě zásadních vad rozhodnutí, které pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost nelze věcně přezkoumat. To může nastat také tehdy, opomene-li správní orgán či soud na námitku účastníka zcela, tedy i implicitně, reagovat (srov. rozsudky NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Žádnou z uvedených vad napadené rozhodnutí netrpí. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, jakými úvahami se žalovaná řídila a jaké skutečnosti považovala za rozhodné. Tyto skutečnosti se současně zakládají na obsahu spisu, a především osobního listu důchodového pojištění žalobce. Napadené rozhodnutí je tedy srozumitelné, založené na seznatelných důvodech, a proto je přezkoumatelné. Pokud jde o určení procentní výměry v prvostupňovém rozhodnutí, žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, jaké skutečnosti a započitatelné doby nově zhodnotila, čímž odstranila nedostatky prvostupňového rozhodnutí. Jelikož obě správní rozhodnutí tvoří jeden celek, je rozhodné, jaké stanovisko zaujala žalovaná a nikoliv to, co je uvedeno v prvostupňovém rozhodnutí. (viz např. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56, č. 534/2005 Sb. NSS, nebo rozsudek NSS ze dne 28. 12. 2007, č. j. 4 As 48/2007-80). Námitka nepřezkoumatelnosti prvostupňového rozhodnutí také není důvodná.

13. Podle § 16 odst. 1 ZDP *osobní vyměřovací základ je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odstavce 4 a 5), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.*

Podle § 16 odst. 2 ZDP *roční vyměřovací základ pojištěnce se stanoví jako součin úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok a koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 1). Úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za jednotlivý kalendářní rok po roce 2007 nesmí být vyšší než maximální vyměřovací základ pro pojistné^{17c} stanovený pro tento rok; do tohoto úhrnu se však nezapočítávají vyměřovací základy osoby dobrovolně účastné pojištění.*

Podle § 18 odst. 1 ZDP *rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak.*

Podle § 18 odst. 4 ZDP *do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3 a 7), prodlužuje se rozhodné období před rok 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.*

14. Stěžejní námitka žalobce se týká výpočtu OVZ. Žalobci není zřejmé, jakým způsobem žalovaná zjistila hodnoty pro výpočet OVZ. Koeficient 30,4167 je stanoven přímo v § 16 odst. 1 ZDP a toto ustanovení současně uvádí další hodnoty a postup výpočtu. Úhrn ročních vyměřovacích základů představuje příjem žalobce vynásobený koeficientem zjištěným postupem podle § 17 ZDP za rozhodné období. V souladu s § 18 odst. 1 a 4 ZDP představuje v případě žalobce rozhodné období roky 1986 až 2022, tedy 13 514 dnů následně snížených o vyloučené doby, jejichž počet je uveden v osobním listu důchodového pojištění. Jestliže žalobci nebylo zřejmé, zda žalovaná vzala v úvahu to, že pobíral náhradu za ztrátu na výdělku, je třeba opět odkázat na napadené rozhodnutí, kde žalovaná tuto skutečnost výslovně uvádí. Z osobního listu důchodového pojištění je zřejmé, že s touto náhradou žalovaná počítala. Ve výpočtu OVZ však nijak nefiguruje dřívější invalidní důchod žalobce, neboť jeho prvky se uplatní při výpočtu podle § 19 ZDP, který je uveden v bodě 3. tohoto rozsudku.
15. Co se týče hodnot ve výpočtu podle § 19 ZDP, žalobci nebylo zřejmé, jak žalovaná dospěla k závěru, že žalobcův vyměřovací základ je 38 294 Kč. Soud podotýká, že součástí výpočtu je všeobecný vyměřovací základ, který je určen nařízením vlády č. 290/2022 Sb. na 38 294 Kč pro rok 2021, což je kalendářní rok o dva roky předcházející roku přiznání důchodu. Stejně tak přepočítací koeficient (1,0530) pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu je určen tímto nařízením. Je pravdou, že žalovaná své závěry neformulovala nejlépe a žalobci nemuselo být na první pohled zřejmé, že se jedná o všeobecný vyměřovací základ určený zmíněným nařízením vlády. Na toto nařízení však žalovaná v odůvodnění rozhodnutí odkázala, a žalobce tedy správnost žalovanou uvedeného všeobecného vyměřovacího základu mohl zjistit. Jelikož se v případě výpočtu podle § 19 ZDP jedná o výpočet, v němž se počítá s dřívějším invalidním důchodem žalobce, je součástí výpočtu dřívější vyměřovací základ ve výši 6 163 Kč, který vyplývá z rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu z roku 1990. Z tohoto roku je třeba vycházet také při určení další z hodnot, a to 3 170, která představuje všeobecný vyměřovací základ za poslední kalendářní rok rozhodného období, z něž byl vypočten dřívější (invalidní) důchod žalobce. Tímto rokem je tedy rok 1989 a hodnota všeobecného vyměřovacího základu za toto období je určena § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 227/1995 Sb. Žalovaná příhodně uvedla, že postup dle § 19 odst. 1 a 2 ZDP je zárukou toho, že pojištěnci, který již důchod pobíral (v žalobcově případě invalidní důchod), nebude důchod vypočten z nižšího výpočtového základu, než z něhož byl vypočten předchozí důchod. Tímto způsobem byl i žalobci vypočten shora nastíněným způsobem ZOVZ pro stanovení výše starobního důchodu. Pokud žalobce namítá, že při použití internetových kalkulaček mu vychází jiné hodnoty, nejde o důvodnou žalobní námitku, protože žalobce sám nepředstavil konkurenční výpočet, ale pouze jiný výsledek, přičemž neuvedl, jak s ním dospěl.
16. Konečně pokud jde o namítaný rozpor prvostupňového a napadeného rozhodnutí v tom ohledu, že konečná výše důchodu žalobce je totožná, je třeba poukázat na § 76a ZDP, na nějž poukázala též žalovaná. V případě vyšších částek důchodů se tedy aplikuje „zastropování“ podle tohoto ustanovení. Totéž platí pro tvrzení, že by snad výpočtový základ žalobce měl být vyšší. I v případě, že by žalobce představil relevantní konkurenční výpočet a účinně zpochybnil výpočet žalované, nebude možné podle § 76a ZDP důchod v takové výši přiznat, neboť procentní výměra v případě žalobce nemůže přesáhnout částku 20 385 Kč.

V. Závěr a náklady řízení

17. Vzhledem k uvedenému dospěl soud k závěru, že žaloba je nedůvodná. Proto žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Navrhované důkazy soud neprováděl, neboť správním rozhodnutím a

správním spisem se ve správním soudnictví zpravidla nedokazuje (viz rozsudek rozšířeného senátu NSS soudu ze dne 18. 12. 2018, č. j. 4 As 113/2018-39, č. 3836/2019 Sb. NSS). Pokud jde o dohodu o rozvázání pracovního poměru a oznámení o zvýšení invalidního důchodu, jde o listiny, které nejsou předmětem tohoto řízení a ani skutečnosti, jichž se týkají, nejsou sporné. Proto je pro nadbytečnost soud neprováděl.

18. Ve věci soud rozhodl, aniž nařídil ústní jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce i žalovaná s tímto postupem ve stanovené lhůtě nevyjádřili svůj nesouhlas.
19. O nákladech řízení rozhodl soud tak, že na ni nemá žádný z účastníků právo, a podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovaná na ni nemá podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 118d odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, nárok.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 11. dubna 2024

Mgr. Lucie Trejbalová
samosoudkyně